

ról akkor állíthatja ki a számát, ha igazolja az alvállalkozók kifizetését. A módosítás újrafogalmazza az alvállalkozó meghatározását: nem lehet alvállalkozó a szerződés teljesítéséhez igénybe venni kívánt gyártó, forgalmazó – építési beruháznál pedig az építőanyag-szállító. Az erőforrást nyújtó szervezet definíciója pedig úgy változik, hogy részt vesz az ajánlattevő alkalmasságának az igazolásában azzal, hogy bemutatja az erőforrásait, amelyeket majd az ajánlattevő rendelkezésére bocsát.

A módosítás egyik indoka az volt, hogy a kis- és középvállalkozások több munkát nyerhessenek a közbeszerzéseken. Ehhez több adminisztrációs könnyítés született, így például a más célra kiállított igazolást is el kell fogadnia az ajánlatkérőnek, aki szerepel az adóhatóság pozitív listáján, annak nem kell nemleges adóigazolást beszereznie, illetve minden olyan adatról, amely elérhető interneten, nem kérhet igazolást az ajánlatkérő. A kezdő vállalkozás előélet nélkül is indulhat közbeszerzésen akkor, ha már keletkezett akkora árbevétele, amekkora munkát el akar vállalni. Az ajánlatkérő pedig – amennyiben az műszakilag lehetséges – köteles megbontani a munkát úgy, hogy annak több részére tehesseinek ajánlatot a kkv-k.

Külön paragrafus került be a törvénybe a teljesítési és a jólteljesítési biztosítékokról. Ezek összege a nettó ellenszolgáltatás 5-5 százalékat teheti ki. A teljesítési biztosíték akkor illeti meg az ajánlatkérőt, ha az ajánlattevő nem teljesíti azt, amit vállalt. Ebbe nem számít bele a késedelmi és a hibás telje-

sítési kötbér. A jólteljesítési biztosíték pedig a jóállási kötelezettséget biztosítja. Az új kizárási szabály szerint nem lehet ajánlattevő az, aki tartozik az alvállalkozójának. Ez a szabály csak a 2010. szeptember 15-e után kötött szerződésekre vonatkozik, a 15 napon túli tartozást pedig végrehajtható közigazgatási vagy bírósági határozattal kell igazolni.

Amennyiben az áru- vagy szolgáltatás beszerzési értéke nem éri el a 25 millió forintot, illetve az építési beruházás becsült értéke nem több 80 millió forintnál, akkor az ajánlatkérőnek nem kell közzetennie ajánlati felhívást. Helyette legalább három lehetséges ajánlattevőt kell felkérnie ajánlat megtételére. Ilyenkor az ajánlattételi határidő 15 nap. A módosítás két részletben, augusztus 1-jén és szeptember 15-én lép hatályba.

Új házelnök és alkotmánybírák

Házelnökké választották augusztus 6-i hatályval Kövér Lászlót, a Fidesz országos választmányának elnökét. A politikus a titkos szavazáson 304 igen és 50 nem szavazatot kapott. Az Országgyűlésnek azért kellett új házelnököt választania, mert a jelenlegi elnököt, Schmitt Pált június 29-én köztársasági elnökké választotta az Országgyűlés. A Ház ugyanezen a napon alkotmánybíróvá választotta a Fidesz által jelölt Bihar Mihályt és Stumpf Istvánt. Az előbbi 271, az utóbbi 265 szavazatot kapott.

Az Országgyűlés a tervek szerint szeptember végén ül újra össze, s elsőként a kormány második akciótervét tárgyalja.

N. E.

Jót és jól a közjóért! 2010. szeptember végén húszévesek lesznek a települési önkormányzatok. Az elmúlt öt választási ciklusban a közel 3200 önkormányzatból csaknem 600 településen ugyanaz a polgármester kapott bizalmat. Sőt! Többen, már tanácselnökként is vezették a képviselő-testületet. Húsz év, öt választási ciklus, és ugyanaz a polgármester. Ahhoz, hogy ez így legyen, a helyi választók töretlen bizalmára volt szükség. Közülük sokan ma azt mondják, hogy elfáradtak, új arcokra, fiatalokra van szükség. Sokan kinevelték már az utódokat, és ha a választók is úgy akarják, október 3-án rájuk eshet a választás.

Húsz év múltán elmondhatjuk, hogy az önkormányzati rendszer alapjaiban stabil, működése azonban nem zökkenőmentes, az önkormányzatok többsége súlyos működési zavarokkal küzd. Ahhoz, hogy ezek a zavarok orvosolhatóak legyenek, többek között a húszéves önkormányzati törvényre is ráférne az alapos frissítés. Erre vonatkozóan már többször történtek kísérletek, de a kétharmados parlamenti többség hiányában ez ideig a szándék csak szándék maradt.

Már 1991 áprilisában, az ÖN-KOR-KÉP legelső számában arról írtunk, hogy vegetálnak az önkormányzatok. Már akkor négy önkormányzati szövetség arra hívta fel Antall József miniszterelnök figyelmét, hogy előbb-utóbb veszélybe kerülhet az önkormányzatok működése, mert számos törvény megalkotása késik (az önkormányzati tulajdon szabályozó-, az önkormányzati hatáskörök tisztázó, valamint a főváros működését szabályozó törvényekről volt szó). Már akkor lehetett olyan kijelentéseket hallani, hogy az önkormányzatok egyszerűen működésképtelenek. Persze, azóta elkészültek az említett törvények, ma már tartalmuk okoz súlyos problémát. Így hát az önkormányzati szövetségek folyamatosan hallatják hangjukat, tűzjelzőként riasztanak hol több, hol kevesebb eredménnyel, de a parlamentnél az igazi áttörést, a szükséges törvénymódosítások ügyében – kétharmados többség hiányában – ez ideig nem sikerült elérni.

Nos, húsz év múltán úgy tűnik, eljött az idő! A Fidesz–Kereszténydemokrata szövetségnek megvan a kétharmados többsége ahhoz, hogy a dolgok végre a helyükre kerüljenek. Talán még az évekkel korábban a fiókok mélyére süllyesztett, a szakértők által elkészített és az érdekszövetségek által támogatott javaslatokat is érdemes volna leporolni, így nem kellene az egész procedúrát előről kezdeni. Mögöttünk van húsz év tapasztalata és még szolgálatban állnak – közel hatszáz – azok a polgármesterek, akik tudják a titit. És persze ott vannak az érdekképviseleti szövetségek is...

A hét önkormányzati érdekszövetség képviselői – ahogy Zongor Gábor Az önkormányzati érdekképviselet 20 éve című írásában lapunk 23. oldalán is írja – többször tettek kísérletet egy egységes, erős önkormányzati szövetség létrehozására, jól látták, hogy együtt erősebbek, eredményesebbek lehetnének. De csak lehetnének! – mert az egységesülési folyamat ismét megakadt. (Lapzártánkig még azt sem tudni, hogy szeptember 30-án, a helyi önkormányzatok 20 éves születésnapján együtt vagy külön ünnepelnek az érdekszövetségek.) Csak remélni lehet, hogy az önkormányzati választások után újra egy asztalhoz ülnek az érintettek és előveszik a zsebükben lapuló bölcsek kövét, jól megcsiszolják, és végre jót, jól lépnek a közjóért.

Boldog születésnapot!

Csiky Ildikó alapító főszerkesztő

Június végén tartották Gödöllőn a Magyar Polgármesterek VIII. Világtalálkozóját. A kétnapos találkozó házigazdája Gémesi György, Gödöllő polgármestere, a Magyar Önkormányzatok Szövetségének elnöke volt. Az eseményen részt vett Sólyom László (azóta leköszönt) köztársasági elnök és Tállai András, a Belügyminisztérium államtitkára is.

A kormány célja az erős állam, az erős nemzet létrehozása

Az államtitkár előadásában hangsúlyozta, hogy a Fidesz-KDNP-szövetség kormányzásával kettéválik a közigazgatás és az önkormányzatok irányítása. Az önkormányzatokat érintő feladatok felügyeletére a Belügyminisztériumban önálló államtitkárságot hoztak létre, amelyet ő irányít.

Tállai András a jelenlegi önkormányzati rendszerrel kapcsolatosan széttagoltságról, túlburjánzásról, feladatok dzsungeléről beszélt. A Fidesz-KDNP-szövetség kétharmados többsége lehetővé teszi, hogy az önkormányzati rendszert átalakítsák, és ezt meg is teszik – mondta.

Bejelentette, hogy szeptembertől visszaállítják a megyei közigazgatási hivatalokat, amelyeknek később még óriási feladatuk lesz. A hivatalok szeptembertől felkészülnek a feladatok átvételére, az egyablakos ügy-

intézésre. A kormány szándékának megfelelően integrált államigazgatási rendszer kidolgozását kezdik meg. Cél a megyei szinten erős feladat- és hatáskörrel rendelkező kormányhivatalok létrehozása. Működésükre már 2011-ben lehet számítani.

Az önkormányzatok helyzetét elemezve elmondta, hogy a jövőben tisztázni kell a feladatokat és a hatásköröket, meg kell szüntetni a „túlburjánzó bürokráciát”. A hiányosságok között említette, hogy elmaradt a közszolgáltatások reformja, az állami és az önkormányzati feladatok szétválasztása. Véleménye szerint át kell vizsgálni az önkormányzati hatásköröket, és bizonyos feladatok (pl. egészségügy, oktatás) tekintetében az államnak át kell vállalnia a felelősséget. Meg kell határozni a közszolgáltatási minimumot, hiszen ez alkotmányos kötelessége az államnak.

Az önkormányzat nem a központi hatalom helyi lerakata, hanem egy saját jogon létező egység. Sólyom László előadásában hangsúlyozta, hogy mennyire fontosnak tartja a húsz évvel ezelőtt létrejött önkormányzatiságot. 1990-ben az új Országgyűlés megalkotta az önkormányzati törvényt, és létrehozta a helyi hatalom szervét, az önkormányzati rendszert. A leköszönt köztársasági elnök úgy fogalmazott, hogy az önkormányzatok egészen különleges helyet foglalnak el az állam rendszerében, „hiszen az önök legitimitációja, a helyi képviselő-testületek, az ott megválasztott polgármesterek nem felülről kapják a hatalmat, hanem közvetlenül attól a községektől, aki őket választja.”

Tállai András hangsúlyozta, hogy hiányzik az erős közép-szint, és nagyon gyenge a társulási hajlam. A többcélú kistérségi társulások működését jónak tartja, viszont problémaként említette a nehézkesen működő fővárosi önkormányzati rendszert, valamint a főváros, illetve a kerületek közötti forrásmegosztást. Problémát lát abban is, hogy még mindig hiányzik a polgármester és a jegyző viszonyának tisztázása és a polgármester jogállásának rendezése.

Az államtitkár említést tett a 6/3-as támogatási rendszer ellentmondásairól, megjegyezte, hogy magas az önhikések száma. Az önkormányzatok hitelállományáról szólva elmondta, hogy drasztikusan emelkedett

az önkormányzatok eladósodása, a 2005-ben jegyzett 300 milliárdos hitelállomány mára eléri az 1020 milliárdot!

Az őszi önkormányzati választásról szólva ismertette, hogy 30-40 százalékkal csökkenhet az önkormányzati képviselők száma, rövidebb lesz a kampányidőszak. A testületen kívüli alpolgármester meghívásáról még nincs döntés. (Azóta a kérdés már eldőlt. - a szerk.)

Tállai András bejelentette, hogy a jövőben az önkormányzatok dönthetnek arról, hogy ki szedi be a helyi iparüzési adót, eldönthetik, hogy helyben szedik be ezt az adónevet, vagy ha erre nincs apparátusuk, megbízást adhatnak az adóhatóságnak arra, hogy ők intézzék helyettük.

Tállai András: „A kormány célja az erős állam, erős nemzet létrehozása. Ha erős a nemzet, erősek az önkormányzatok is”

A jövőben a mennyiség helyett a minőségen legyen a hangsúly!

A Magyar Polgármesterek Világtalálkozója alkalmat adott arra is, hogy a településüzemeltetési szekcióban polgármesterek és szakértők a közszolgáltatásokról és azok minőségéről tanácskozzanak. A szekció elnöke Kovács Zoltán, Pápa város polgármestere, az Országgyűlés önkormányzati és területfejlesztési bizottságának elnöke volt.

A szekcióülésen a vitaindító előadásában *Bencsik János*, a Nemzetgazdasági Minisztérium energiaügyi és otthontermelési államtitkára, Tatabánya volt polgármestere az önkormányzati településüzemeltetési feladatok kapcsán kifejtette: problémát okoz, hogy az önkormányzatokat érintő kérdések nem tartoznak egy kézbe, az egyes feladatokat más-más minisztérium koordinálja, így a településüzemeltetés kérdése is több tárcánál jelenik meg.

Legfontosabb feladatának tekintti, hogy a településüzemeltetés biztonságos, ugyanakkor takarékos legyen, ebből következően a mennyiségi helyett minőségi fejlesztésekre kell törekedni. Az eddig alkalmazott pályázati rendszert felülvizsgálják és átcsoportosítják a biztonság és a takarékoság követelményének figyelembevételével. Ennek következtében a jelenlegi mintegy 500 pályázatból mindössze 100-150 marad, amelyeket áttekinthetőbbé tesznek. A pályázati rendszer átláthatóbbá tétele, valamint egyszerűsítése érdekében sor kerül a közbeszerzési törvény módosítására annak érdekében is, hogy az önkormányzatoknak a jelenleginél nagyobb mértékben legyen lehetőségük a fejlesztések során a helyi vállalkozások bevonására. Az államtitkár fontosnak nevezte, hogy az energiafelhasználást csökkentő beruházásokra, fejleszté-

sekre kerüljön sor az elkövetkezendő időben az önkormányzatok esetében is.

Zongor Gábor, a TÖOSZ főtitkára reményét fejezte ki, hogy Bencsik János államtitkárként sem feledkezik majd meg az önkormányzatokról és tapasztalatai alapján a földközeli, életszerű megoldásokat fogja keresni. A főtitkár előadásában kitért arra, hogy a településüzemeltetés ügye nem vizsgálható az önkormányzati rendszer általános problémájától függetlenül. Hangsúlyozta, hogy működőképesebb, a feladatokra jobban koncentrááló önkormányzatokra van szükség. Az 1990-ben megalkotott önkormányzati törvény alapvető belső ellentmondásának feloldására most megvan a politikai lehetőség, a kérdés csak az, hogy lesz-e hozzá kellő politikai bátorság. Az általános problémák között kiemelte az önkormányzatok eladósodottságának problémáját, és az ebből adódó veszélyekre hívta fel a figyelmet.

A településüzemeltetési közszolgáltatások hármastípusú különítette el:

- Intézményhez kötött közszolgáltatások (közoktatás, egészségügy, szociális ellátás, közművelődés)

- Infrastrukturális típusú közszolgáltatások (víz, csatorna, útfenntartás, közvilágítás, hulladékkezelés, energiaellátás, távhőszolgáltatás, lakásfenntartás, temetőüzemeltetés)

– Közigazgatási közszolgáltatások (jegyzőségek, körjegyzőségek, térségi igazgatás, e-közigazgatás).

Felhívta a figyelmet arra, hogy valamennyi közszolgáltatási és településüzemeltetési területen az egyes önkormányzatok nagyon sok jó megoldást alkalmaznak, így fontos, hogy ezek az alkalmazások minél szélesebb körben ismertté váljanak, ezért a TÖOSZ a Norvég Alap támogatásával a Polgármester Akadémia részeként négy közszolgáltatás, köztük a geotermikus energia önkormányzati felhasználása tekintetében hozott létre tapasztalatsere programot. A széles körben hasznosítható tapasztalatokat az ősz folyamán módszertani füzetben teszik közzé, ezzel is segítve az önkormányzatok munkáját. A főtitkár felhívta a figyelmet a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok pályázati programjára, amelynek keretében a 2009-es kiírás alapján versenyeztek a megújuló energia-

Zsadányi Lászlóné, Hernád polgármestere ugyancsak a szekcióülésen mutatta be a korszerű és energiahatékony fejlesztés egyik kiemelt példáját, amely a TÖOSZ Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok pályázatán döntőbe jutott és díjazásban részesült. A polgármester asszony ismertette, hogy Hernádon, a közvilágítás korszerűsítése mellett, hogyan valósították meg a község háza, a művelődési ház, az általános iskola és napköziotthonos óvoda hőszivattyús fűtését és napkollektoros melegvízellátását. A geotermikus energia bevonásával 50 százalékos energiamegtakarítást értek el. A jövőben az egészségügyi intézményekben és egy óvodában terveznek ilyen jellegű fejlesztést.

forrásokat használó, valamint energiahatékonyt elérő legjobb gyakorlatok. Hangsúlyozta, hogy a hatékony településüzemeltetés megvalósítását jelentősen segíti, ha a jó megoldásokat alkalmazó önkormányzatok tapasztalatait közzé teszik, hogy ezáltal energiát és időt megtakarítva egymástól tanulhassanak az önkormányzati vezetők.

Csikó Ilkó – Solyom Zénó Fotó: Kolin Péter

Átadták a polgármesteri Ezüstlánc-díjat. A Magyar Polgármesterek VIII. Világtalálkozójának első napján átadták a polgármesteri Ezüstlánc-díjakat. Ebben az esztendőben *Baranyi István*, Pusztaföldvár, valamint *Bukovszky János*, a szlovákiai Deáki polgármestere vette át a kitüntetéseket. A magyar önkormányzatiság fejlesztéséhez kimagasló módon hozzájáruló hazai és határon túli magyar polgármesterek tevékenységének elismerésére hozták létre az Ezüstlánc-díjakat. A kitüntető címet a Magyar Önkormányzatok Szövetsége és a Magyar Polgármesterek Egyesülete által létrehozott ötfős kuratórium ítéli oda azoknak, akik legalább két teljes cikluson keresztül betöltötték tisztségüket, s elismert szereplői a polgármesterek közösségének.

20 ^{Az önkormányzati érdekképviselőt} éve

Miközben 2010. szeptember 30-án megemlékezünk a legújabb kori magyar önkormányzati rendszer létrejöttének húszéves évfordulójáról, érdemes talán röviden áttekinteni az önkormányzati érdekvédelem több mint két évtizedét. Annak ellenére, hogy az önkormányzatiság „hivatalosan” a jelzett időpontban megtartott helyi választások első fordulójával vette kezdetét, tudjuk, hogy a politikai rendszerváltoztatás folyamatában már 1989 tavaszán létrejött a Tanácsi Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) és még ugyanebben az évben, ősszel a Magyar Faluszövetség (MFSZ). Így az átalakulás folyamatában nem csupán a pártpolitikai erők, hanem a helyi politika képviselői is igyekeztek részt venni.

Az önkormányzatok érdekvédelmének jogi garanciái és formái

A magyar önkormányzati rendszert megalapozó köztársasági alkotmány és a helyi önkormányzatokról szóló törvény a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájának megfelelően rögzíti az önkormányzati jogok védelmére, valamint az önkormányzatok érdek-képviselői szervezeteinek létrehozatalára vonatkozó leglényegesebb előírásokat. A jogi szabályozás az önkormányzatok és szövetségeik részére alapvetően lehetőségeket állapít meg, míg a megvalósítás részletszabályaira nem terjed ki, ezáltal a jogosítványok érvényesítésének mértéke és tartalma korszakonként változik.

Az 1990-ben létrejött önkormányzatok éltek az Alkotmányban és az önkormányzati törvényben biztosított azon jogokkal, mely szerint az önkormányzati jogok és érdekek kollektív képviselői, védelmének és érvényesülésének előmozdítása, valamint az önkormányzati működés fejlesztése céljából érdek-képviselői szerveket hozhatnak létre. Mint ismeretes, 1991 tavaszára kialakult az az önkormányzati érdekvédelmi szervezeti struktúra, amely eredményeként – tartósan – hét országos érdek-képviselői szövetség jött létre Magyarországon.

Az elmúlt két évtizedben nyilvánvalóvá vált, hogy a sajátos önkormányzati érdekek feltárása, képviselése és érvényesítése nem csupán az önkormányzati szféra számára fontos, hanem a kormányzat is érdekelt ebben, ugyanis nem lehet olyan kormány, amelyik számára közömbös az önkormányzatok helyzete. A jól működő demokrácia feltétele a hatalom megosztása, a decentralizáció és a végrehajtásban érintettek bevonása a döntések előkészítésébe az eredményesebb végrehajtás megvalósítása érdekében. Természetesen az egyes kormányok hatalomgyakorlási filozófiájuknak megfelelően eltérő módon viszonyultak és viszonyulnak az önkormányzatokhoz, így eltérő a jogi kötelezettségen túli kapcsolattartás módja is.

Ebben a folyamatban külön érdemes szólni a 2006 decemberében létrejött és 2009 szeptemberében felfüggesztett intézményről, a Kormány–Önkormányzatok Egyeztető Fórumáról (KÖEF). A második Gyurcsány-kormány a 2007. évi költségvetés kudarcos egyeztetési hiánya hatására intézményesítette a párbeszéd fórumát. A KÖEF csaknem hároméves történetének egyik jelentős eredménye volt az önkormányzati szövetségek közötti együttműködés és munkamegosztás erősödése. A felfüggesztés óta ez a

szövetségek közti munka esetlegessé vált. A másik hozadéka volt a KÖEF-nek, hogy nem csupán az önkormányzatokért felelős miniszterrel és munkatársaival alakult ki rendszeres kapcsolat, hanem az önkormányzatok számára fontos egyéb funkcionális és ágazati minisztériumokkal is.

Az önkormányzati jogok védelme szempontjából kiemelkedő fontosságú, hogy az önkormányzatokat érintő központi jogszabályok változásairól időben értesüljenek az önkormányzati szövetségek és rajtuk keresztül az önkormányzati szféra.

Az önkormányzatokat érintő jogszabályok véleményezése ügyében örökös időzavar mutatkozik, tekintettel arra, hogy a kormányzati elképzelések többnyire az utolsó pillanatban jutnak el az önkormányzati érdek-képviselői szervezetekhez, ami megnehezíti, vagy adott esetben lehetetlenné teszi a szakmailag megalapozott, valamint az egységes álláspont kialakítását.

Ugyancsak megnehezíti az önkormányzati érdekek megfelelő képviselőit az a körülmény, mely szerint az országgyűlési képviselők egyéni indítványaira nincs mód megfelelően reagálni. A 2010-ben megalakult Országgyűlés kormánypárti képviselői minden eddigi gyakorlathoz képest lényegesen több törvényjavaslatot terjesztettek be, amelyeknél nem került sor előzetes érdek-képviselői egyeztetésre.

Az önkormányzati érdekek megjelenítésére a legmarkánsabban minden évben a költségvetés készítésének időszakában kerül sor. Az Országgyűlés költségvetési döntései tekintetében az önkormányzati törvény némileg hangsúlyosabban fogalmaz az érdekszövetségekkel lefolytatott egyeztetésről, mert nem csupán a vélemény kikéréséről rendelkezik, hanem a költségvetést érintő törvényt a véleményük figyelembevételével kell meghozni.

Jelképes ugyan, de az önkormányzatiság jelentőségének, az önkormányzatok szerepének elismerését jelenti, hogy az Országgyűlés – az országos önkormányzati szövetségek 2000-ben, az önkormányzati rendszer tízéves jubileuma kapcsán közösen tett kezdeményezését támogatva – határozatban döntött, hogy az önkormányzati törvény hatálybalépé-

se, egyben az első szabad önkormányzati választások napja, szeptember 30-a a Helyi Önkormányzatok Napja.

Természetesen az önkormányzati szférával kapcsolatos kormányzati magatartást jelentősen befolyásolja, hogy várható-e az országos önkormányzati érdekszövetségek közötti intézményesített együttműködés. A töredezett érdekek-képviselési munka mindenképpen gyengíti az önkormányzati szféra érdekvédelemre való képességét. A hét szövetség egységes szervezetbe történő integrálására irányuló törekvések viszont ez idáig nem jártak tartós sikerrel.

Az önkormányzatok többségének az a véleménye, hogy egységesüljenek a szövetségek. Ez hosszabb távon képzelhető el, miközben a különféle eltérő önkormányzati típusok szerinti szerveződések az együttműködő szövetségen belül viszonylagos önállósággal továbbiakban is fennmaradnak majd.

Az országos önkormányzati szövetségek

Az önkormányzati érdekszövetségek 1989–91-es megalakulása óta 2009-ig nem történt lényeges változás az országos önkormányzati érdekvédelem rendszerében. Ugyan volt kísérlet újabb országos érdekvédelmi szövetség létrehozatalára, amikor 2000. március 6-án, öt szövetség közös kezdeményezést írt alá a Helyi Önkormányzatok Napjáról. Ugyanaznap megtörtént annak a bejelentése is, hogy megalakult a Polgári Önkormányzatok és Polgármesterek Érdekvédelmi Szervezete (PÖPÉSZ). Ez az új érdekvédelmi szervezet azonban csupán egy ízben jelent meg a Belügyminisztériumban egy egyeztetésen, és azóta sem hallatja hangját, létezéséről sincsen újabb információ. A hét önkormányzati szövetség időnkénti összefogással, de mindig széttagoltan működött. Lássuk röviden az egyes szövetségek jellemzőit, létrejöttük időrendjében.

Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége

A jelenleg is tevékenykedő országos önkormányzati érdekvédelem szervek közül kettő, még a politikai rendszerváltást megelőzően, de már az átalakulási folyamat részeként jött létre. Elsőként 1989. március 10-

én, Budapesten másfél száz progresszív tanácselnök aktív részvételével 152 tanácsstestület döntése alapján jött létre a Tanácsai Önkormányzatok Országos Szövetsége. Természetesen a szervezők már az alakuláskor tudták, hogy tanácsai önkormányzatok nem léteznek, viszont a kezdeményezés célja az újonnan létrejövő önkormányzati szféra érdekvédelemre való képességének megerősítése volt. A TÖOSZ-ban a névváltoztatásra és a tisztújításra csak 1991 januárjában került sor, ekkor lett a tanácsiból településszé a szövetség. A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége megalakulása óta az általános önkormányzati érdekek képviselőjére és az eltérő önkormányzati érdektípusok összehangolására törekedett. A TÖOSZ alapító elnöke Ács János, Debrecen tanácselnöke volt, az önkormányzati választásokat követően Szirtes Lajos, Zalakaros polgármestere ügyvezető elnökként vezette a szövetséget, az önkormányzati választások után megtartott tisztújításig. Őt követte az elnöki székben – nyolc éven keresztül – Ott József, Kistelek polgármestere, majd a szövetség tízéves jubileumi közgyűlésén Diósy Lászlót, Veszprém polgármesterét választották elnökként, aki ugyancsak két ciklusban volt a szövetség vezetője. A 2006-os önkormányzati választást követően Szilágyi Menyhért, Csor-

vás polgármestere megbízott elnökként vezette a 2007 tavaszán megtartott tisztújításig a szövetséget. Ekkor választotta a TÖOSZ küldöttgyűlése elnökként Molnár Gyulát, Budapest XI. kerület, Újbuda polgármesterét.

A TÖOSZ tevékenységében kezdetektől fogva jelentős szerepet játszott a szakmai megalapozó munka, melyet elődjek vezettek. A szövetség jelenlegi elnöke a főtitkár vezette titkárság jelentette meg. A szövetség alapító főtitkára Köllner Ferenc volt, aki országosan is elismerésre méltó tevékenységét 1999. július 15-i tragikus haláláig gyakorolta. A TÖOSZ főtitkárává pályázat útján 1999. október 13-tól, Zongor Gábort nevezte ki a küldöttgyűlés. A TÖOSZ tagjainak informálása céljából 1989 őszétől *Hírlevelet* adott ki, melyet 1990 januárjától *Önkormányzat* címmel tett közzé. Ebből alakult ki, és 1991 második felétől havonta jelenik meg az *Önkormányzat* című újság, melyet nem csupán a tagszervezetek, hanem valamennyi megyei és települési önkormányzat ingyenesen megkap. A TÖOSZ országos sikerét és ismertségét elsősorban az önkormányzati vagyoniért vívott sikeres küzdelmének köszönheti. Tagjai között megtalálható a fővárosi közgyűlés, valamint a kerületi önkormányzatok éppúgy, mint megyei közgyűlések, megyei jogú városok, városok, továbbá nagy- és kisközségek. A

A felvétel a TÖOSZ 2009. áprilisi huszadik jubileumi küldöttgyűlésén készült. Az eseményen részt vettek a szövetség egykori elnökei is. (Forrás: Önkormányzat, 2009. május)

szövetség tevékenységét nyomon követhetik a világhálón – www.toosz.hu –, itt a szervezet tagjai is megtalálhatók, a jelenlegi tagönkormányzatok száma több mint 1600, vagyis a magyar önkormányzatoknak több mint fele TÖOSZ-tag. A szövetségen belül 2002 márciusára valamennyi megyében megalakultak a tagozatok, így az országos szintű érdekképviseletnek megteremtődtek a megyei szerveződései is. A TÖOSZ a felügyelő bizottságon kívül szakmai bizottságokat nem működtet, helyette a küldöttgyűlés 10 tanácsnokot választ egyes szakterületi munkák koordinálására és képviseletére. A TÖOSZ 2009-ben a Norvég Alap támogatásával létrehozta az önkormányzati vezetők képzésére a Polgármester Akadémiát.

Magyar Faluszövetség

Ugyancsak a rendszerváltozás lázában született 1989. október 11-én, Budapesten a Magyar Faluszövetség. Az alapító kistelepülések száma 136 volt, és a kezdeményezők, szervezők többnyire a Hazafias Népfront (HNF) mozgalommal voltak szoros együttműködésben. A faluszövetség első elnöke *Inzsel Ottó*, a HNF Országos Tanácsa osztályvezetője volt. Alelnöke *Becze Lajos*, Tar község tanácselnöke, később polgármestere. Az önkormányzati választásokat követően lett a szövetség elnöke, tisztségét a 2006-os önkormányzati választásokig töltötte be. A legutóbbi tisztújítást követően a Magyar Faluszövetség elnöke *Szabó Gellért*, Szentkirály polgármestere.

A szövetség munkáját főfoglalkozású szakmai apparátus nem segíti, tevékenységük elsődlegesen a társszövetségekkel közös rendezvényeken való megjelenésben, illetve egyes jogszabályok véleményezésében merül ki. A Magyar Faluszövetségnek újságja nincs, honlapjuk – www.faluszovetseg.hu – alapján a tagönkormányzatok száma: 190, valamennyi megyében van legalább egy, a szövetséghez tartozó önkormányzat.

Magyar Önkormányzatok Szövetsége

Az első önkormányzati választásokat követően alapvetően kormánypárti, pontosabban MDF támogatással jött létre 1990. november 18-án a Magyar Önkormányzatok és Önkormányzati

Képviselők Szövetsége, melynek ideiglenes központja Laki-telek lett. A megalakuláskor, mint a névből is kitűnik, nem csupán önkormányzati testületek lehettek az új szövetség tagjai, hanem polgármesterek és önkormányzati képviselők is. A harmincöt alapító tiszteletbeli elnöknek *Philippovich Tamást*, az egykori Európai Önkormányzati Szövetség nyugalmazott főtítkárát, a belügyminiszter szaktanácsadóját, míg elnöknek *Bárdi Miklóst*, fővárosi kerületi képviselőt, az MDF budapesti irodavezetőjét választotta. A szövetség 1991-ben átalakult, a Magyar Önkormányzatok Szövetsége (MÖSZ) ekkor *Gémesi Györgyöt*, Gödöllő polgármesterét választotta elnökévé, aki az elnöki tisztséget azóta is betölti. A szövetséghez kapcsolódó alapítvány 1996-tól két évente megrendezi a Magyar Polgármesterek Világtalálkozóját, amelyen a határon túli magyar polgármesterek jelentős számában vesznek részt. A MÖSZ 1998-ban ingyenes havilapot indított *Magyar Polgármester* címmel, mely folyóirat jelenleg negyedévente jelenik meg, online változata a www.magyarpolgarmester.hu. A MÖSZ által 2002-ben létrehozott Önkormányzati Oktató Központ Kht. – www.onok.hu – tevékenységéről kevés információ áll rendelkezésre. A szövetség honlapja – www.moszlapp.hu – szerint a MÖSZ-tag önkormányzatok száma több mint 300. A legutóbbi önkormányzati választásokat követően a MÖSZ főtítkára *Fábián Zsolt*, Gödöllő korábbi alpolgármestere.

Kisvárosi Önkormányzatok Országos Érdekszövetsége

Az 1990-es őszi az önkormányzati szövetségek alapításának időszaka volt. November 22-én Jászberényben 32 városi polgármester megalapította a Kisvárosi Önkormányzatok Országos Érdekszövetségét (KÖÖÉSZ). 1991. február 21-én Pakson, a szövetség közgyűlésén a tagság elnöknek *Magyar Leventét*, Jászberény polgármesterét, alelnöknek *Bodrogi Györgynét*, Nagykáta polgármesterét és *Sütő Lászlót*,

2007 márciusában második ülését tartotta a KÖEF, a testület ekkor fogadta el ügyrendjét, majd megkezdte az önkormányzati rendszer reformjáról szóló vitát. A képen Sütő László, Wekler Ferenc és Szita Károly látható. (Forrás: ÖN-KOR-KÉP 2007. március)

Marcali polgármesterét választották. A tagság a választmányt területi elv szerint állította össze, így minden köztársasági megbízott körzetében dolgozott egy választmányi tag. A KÖÖÉSZ elnöke az alakulástól 2006-ig Magyar Levente, Jászberény polgármestere volt. A legutóbbi tisztújításon a szövetség elnökévé Sütő Lászlót, Marcali polgármesterét választotta. A szövetség képviselteti magát a közös önkormányzati rendezvényeken, kormányzattal folyó tárgyalásokon, részt vesz esetenként a jogszabályok véleményezésében. A KÖÖÉSZ évente kétszer tart kétnapos közgyűlést, melyre többnyire kormányzati előadókat hívnak meg és szakmai vitát folytatnak. A szövetség újságot nem jelentet meg, viszont 2001 óta rendelkezik internetes honlappal – www.kisvarosok.hu –, melyet viszonylag ritkán frissítenek. A szövetség taglétszáma a honlap adatai szerint 106.

Községek, Kistelepülések és Kistérségek Országos Önkormányzati Szövetsége

Pécsett 1990. november 24-én 113 – többségében Baranya megyei – polgármester alapította meg a kistelepülések képviseletében a Községi Önkormányzatok Szövetségét (KÖSZ). A létrehozatalban jelentős szerepet vállalt *Wekler Ferenc*, az Országgyűlés önkormányzati bizottságának akkori elnöke, aki előbb a Baranyai Faluszövetséget hozta létre. A szövetség első elnöke *Kovács Sándorné*, Sásd polgármestere lett, megbízatását települése város-

sá nyilvánításáig töltötte be. Őt követte a 2002-es választásig *Nádor Rudolfné*, Hosszúhetény polgármestere. A KÖSZ elnökévé Wekler Ferencet, Mecseknádasd polgármesterét választották, egyben megváltozott a szövetség neve – Községek, Kistelepülések és Kistérségek Országos Önkormányzati Szövetsége – ezzel bővült a tagsági köre is. A szövetséghez tartozó községek, kistelepülések és kistérségek számáról, a szövetség honlapjáról – www.koesz.helyinfo.hu – nem érhető el nyilvános adat. A KÖSZ főtitkári feladatát kezdetektől *Csefkó Ferenc* alkotmányjogász látja el. A szövetség fővárosi irodával, megyei tagozatokkal igen, újsággal nem rendelkezik.

Megyei Jogú Városok Szövetsége

Az új önkormányzati típust alkotó nagyvárosok, miután a fővárosi kerületekkel tervezett közös szervezet létrehozását elvetették, 1990. december 19-én, Kecskeméten megalakították a Megyei Jogú Városok Szövetségét (MJVSZ). Az MJVSZ kezdetektől fogva teljeskörűen magába foglalja a magyarországi nagyvárosokat. Létszámuk az 1994-es önkormányzati törvénymódosítást követően 22-re, majd Érd megyei jogú várossá nyilvánításával 23-ra növekedett. A szövetség székhelye a mindenkor soros elnök városa. Eddig az elnöki tisztséget az első ciklusban *Merász József*, Kecskemét és *Balsay István*, Székesfehérvár, a másodikban *Hevessy József*, Debrecen, a harmadikban előbb *Kobold Tamás*, Miskolc, majd *Szita Károly*, Kaposvár polgármestere látta el. A negyedik ciklusban mindvégig *Toller László*, Pécs polgármestere volt az MJVSZ elnöke. A szövetség jelenlegi elnöke *Kósa Lajos*, Debrecen polgármestere 2006-tól tölti be ezt a tisztséget. A szövetség vezetői többnyire kormánypártiak. A szövetség Budapesten is működtet kis létszámú irodát, a munkaszervezet vezetője a kezdetektől *Papp Erika* ügyvezető. A szakmai munkát 13 bizottság, valamint a jegyzői kollégium segíti. Az MJVSZ egy belső információs rendszerrel rendelkezik, folyóirata nincs, internetes honlapja: www.mjvsz.hu.

A önkormányzati szövetségek képviselői 2006. június 16-án közös nyilatkozatot fogadtak el a közigazgatási reform tervezett lépéseiről. A képen Ott József (TÖOSZ), Gémesi György (MÖSZ), Lamperth Mónika (belügyminiszter), Magyar Levente (KÖÖESZ), Toller László (MJVSZ) látható. (Forrás: ÖN-KOR-KÉP, 2006, június)

Megyei Önkormányzatok Országos Szövetsége

Az országos önkormányzati érdekképviseletet közül értelemszerűen a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetsége (MÖOSZ) alakult meg utólag, tekintettel arra, hogy az 1990-es megyegyűlési elektori választásokra csak a települési képviselő-testületek megalakulását követően kerülhetett sor. A megyei elnökök első találkozásán, 1991 februárjában a Veszprém megyei Vörösberényben kis szavazatkülönbséggel döntöttek az önálló szövetség mellett, míg a másik alternatíva a TÖOSZ megyei kamarájának megalakítása volt. Végül a MÖOSZ 1991 márciusában, Tokajban alakult meg, melynek mind a 19 megyei önkormányzat a tagja. A szövetség székhelye 2006-ig Kecskemét volt, mivel az elnöki tisztséget az addigi gyakorlat szerint a mindenkori Bács-Kiskun megyei elnök töltötte be. A szövetség első elnöke néhai Kötörő Miklós volt. A második ciklusban *Balogh László*, a harmadikban *Endre Sándor*, míg a negyedikben ismét *Balogh László* lett a MÖOSZ elnöke, aki ezt a funkciót 1994–98 között már gyakorolta. A legutóbbi önkormányzati választásokat követően lett a szövetség elnöke *Ódor Ferenc*, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Közgyűlés elnöke, így jelenleg a MÖOSZ székhelye Miskolc. 1991 júliusától havonta jelenik meg *Agg Zoltán* alapító-főszerkesztő gondozásában a megyék folyóirata, a *Comitatus* önkormányzati szemle. A MÖOSZ szervezésében évente – előbb Harkányban, majd

Pécsett – megrendezik a megyekonferenciát, mely eredetileg az „Európába megy a megye?” címet viselte. A szövetség szakmai munkáját kis létszámú titkárság – élén a titkárral – koordinálja. A munkabizottságokon túl aktív szerepet tölt be a Főjegyzői Kollégium is. A jelenlegi ciklus óta a szövetség honlappal rendelkezik: www.moosz.hu. A 2010-es országgyűlési választások óta a 19 közgyűlési elnökből 18 parlamenti – közülük 17 kormánypárti – képviselő lett, így a sajátos megyei érdekek képviselése új dimenzióba került.

Hét + egy

Egészen 2009. május 16-ig hét országos önkormányzati szövetségről beszélhettünk, viszont ezzel a nappal a bíróság nyilvántartásba vette a Budapesti Kerületek Országos Önkormányzati Szövetségét. A szövetség jogelődje a Budapesti Külső Kerületek Önkormányzati Szövetsége, amelyet 1994. április 15-én a főváros tíz kerülete, nevezetesen Budapest IV, X, XII, XV, XVI, XVII, XVIII, XX, XXI, XXII. kerület hozott létre.

A kibővült szövetség kifejezésre kívánja juttatni, hogy a főváros kerületeinek sajátos helyzeténél fogva részt kívánnak venni általában az önkormányzatiságot érintő kérdések országos szintű megvitatásában, továbbá az önkormányzatokat érintő jogszabálytervezetek és egyéb állami döntésekkel kapcsolatos határozattervezetek véleményezésében, állásfoglalások kialakításában. A szövetség székhelye megegyezik az elnöki tisztséget betöl-

tó tagönkormányzat székhelyével. A jelenlegi soros elnök *Hajdu László*, a XV. kerületi önkormányzat polgármestere. A szövetség honlappal rendelkezik: www.bkoosz.hu.

Annak ellenére, hogy elnevezésében országos szövetségről van szó, eddig a hét szövetséggel nem sikerült még rendezni kapcsolatukat. Így jelenleg hét + egy országos szövetség van jelen az érdekvédelmi munkában.

Az önkormányzati szövetségek együttműködésének tapasztalatai

Tekintettel arra, hogy az elmúlt húsz évben hét országos érdekképviseleti szövetség tevékenykedett, így alapvetően az együttműködésüket elemzem. A szövetségek megalakulása 1991 tavaszára befejeződött, ugyanakkor megkezdődött közöttük egyfajta sajátos versengés is, amelyben az egyes szövetségeknek a változó politikai összetételű kormányokhoz való viszonya jelentősen befolyásolta az együttműködési készségüket.

A hét szövetségből öt önkormányzati típus szerint szerveződött, közülük az MJVSZ és a MÖOSZ rendelkezik teljes tagsággal, míg a KÖOÉSZ esetében a kisvárosi tagok száma mintegy egyharmada a városi jogállású településeknek. A községi jogállású települések érdekeinek képviselőjére szerveződött MFSZ taglétszáma nem éri el a falvak 7 százalékát, míg az ugyancsak kistéleplési érdekeket képviselő KÖSZ tagságának száma sem haladja meg a községek 20 százalékát.

Két szövetség nem önkormányzati típus szerint, hanem az általános önkormányzati érdekek mentén szerveződött, így a települési önkormányzatok több mint felét (51,5%) magában foglaló TÖOSZ tagjai között szerepel a főváros 8 kerületi önkormányzata, 2 megyei jogú város, több mint 150 város, hét megyei önkormányzat, valamint a községek 55 százaléka. A MÖSZ tagjai között szintén van kerületi és megyei önkormányzat, valamint község és város egyaránt. (A MÖSZ teljes tagságának ismerete nélkül nem lehet megállapítani a szövetség tényleges súlyát az egyes önkormányzati típusokon belül és összesítve sem.)

A teljes adatok hiányában nehéz megállapítani, hogy a települési önkormányzatok hány százaléka nem tagja egyetlen érdekképviseleti szövetségnek sem. Ugyanakkor szép számmal vannak olyan városok és községek, amelyek egyidejűleg két-három szövetségnek is a tagjai.

Az egyesülési kísérletek közül az elmúlt időszakban kiemelkedik az Önkormányzati Szövetségek Tanácsának 1996. május 31-i létrehozása. Az ÖSZT 1996–99 között, rövid időre képes volt a hét szövetség együttműködését koordinálni. A jogi személyiséggel rendelkező tagszervezetek megtartották önállóságukat, és a közös ügyek vitelére létrehozták az ugyancsak önálló jogi személyiségű közös szervezetüket. Az ÖSZT viszonylag hamar működésképtelenné vált, ugyanis minden döntés teljes konszenzust igényelt, ugyanakkor mindvégig megoldhatatlan kérdés maradt, hogy az egyes, eltérő számú tagságot tömörítő és szakmai háttérrel, valamint anyagi bázissal rendelkező szövetségek miképpen vehetnek részt a döntéshozatalban.

Az ÖSZT 1999. január 31-i jogutód nélküli megszűntetése után, március 29-én, Debrecenben öt önkormányzati szövetség – az MJVSZ, a MÖOSZ, a KÖSZ, a KÖOÉSZ és a MFSZ – úgy döntött, hogy létrehozza az önkormányzati szövetségek társulását, és 1999 szeptemberében meg is alakult a Magyar Önkormányzati Szövetségek Társulása (MÖSZT*), amelynek nem lett tagja a TÖOSZ és a MÖSZ, mivel úgy ítélték meg, hogy alapvető elvi kérdések nem tisztázódtak, aminek következtében nem látszottak biztosítottak a hatékony érdemi együttműködés. Az új társulás, a MÖSZT lényegében – hasonlóan az ÖSZT-hez – nem tudta tartósan integrálni a részt vevő szervezeteket, és nem tudott egységesen megjelenni, aminek következtében a társulást alkotó tagok is és a MÖSZT is gyakran önálló életet éltek.

Ugyanakkor a társulást alkotók és a kimaradt szövetségek is fontosnak tartották, hogy legyen együttműkö-

* A MÖSZT hírlevele az ÖN-KOR-KÉP mellékleteként az OTP támogatásával havonta jelent meg. A hírlevél főszerkesztője *Láyer József*, a társulás elnöke volt.

dés az önkormányzati érdekképviseletek között. Ennek eredményeképpen 2000. március 27-én Jászberényben volt az önkormányzati egyeztető fórum létrehozásával kapcsolatos első megbeszélés, ahol egyértelműen tisztázódott, hogy a TÖOSZ és a MÖSZ mellett az „ötöket” megjelenítő MÖSZT együttműködéséről lehet csak szó. Kialakultak a fórum elsődleges hatáskörébe tartozó témák. A jelenlévők megállapodása értelmében a fórumot létrehozó egyezmény aláírására április 19-én, Gödöllőn került sor. Az önkormányzati egyeztető fórum csupán néhány ülést ért meg, és gyakorlatilag 2001-től már nem működött. Ugyanakkor a társszövetségek együttműködése a nemzetközi kapcsolatok területén – köszönhetően a belügyminisztériumi anyagi támogatásnak is – viszonylag rendszeresen működött, és sikerült a legalapvetőbb ügyekben szervezeten megjelenünk a nemzetközi fórumokon.

A 2002. október 20-i önkormányzati választásokat követően történt szövetségi tisztújítások után munkába álló új szövetségi tisztségviselők ismeretében várható volt az önkormányzati szövetségek jobb együttműködése. Ennek egyik kézzelfogható példája, hogy a 2003. évi önkormányzati költségvetés tervezeté-

hírlevél **MÖSZT**

Szövetségek szövetségben

2002 februárjában a Magyar Önkormányzati Szövetségek Társulának (továbbiakban Társulás vagy MÖSZT) tagjai – a MÖSZT elnökeinek, Lányi Józsefnek köszönhetően – egyidejűleg halgatták meg az elmúlt év legfontosabb eredményeit. Mind ismeretes, a Társulást öt országos önkormányzati érdekképviseleti szervezet – a Községi Önkormányzati Csoportos Érdekvédelmi és Községi Önkormányzati Szövetség, a Magyar Faluközségi és Megyei Jogi Városok Szövetsége és a Megyei Önkormányzati Csoportos Szövetség – hozta létre az az a szándékkal, hogy szervezett és következetes módon járjon az önkormányzatok és az EU-csatlakozással kapcsolatos kérdésekben.

Legfontosabb témák

- A Társulás (továbbiakban Társulás) célja az önkormányzati érdekvédelmi és községi érdekvédelmi szervezetek közötti együttműködés elősegítése, a közös érdekek megvédése, a közös érdekek megvalósítása érdekében.
- A Társulás tagjai az önkormányzati érdekvédelmi és községi érdekvédelmi szervezetek közötti együttműködés elősegítésére, a közös érdekek megvédésére, a közös érdekek megvalósítására törekednek.
- A Társulás tagjai az önkormányzati érdekvédelmi és községi érdekvédelmi szervezetek közötti együttműködés elősegítésére, a közös érdekek megvédésére, a közös érdekek megvalósítására törekednek.

Beszámoló a MÖSZT közgyűléséről

2002. február 19-én volt a Társulás közgyűlése. A közgyűlésen a Társulás tagjai megvitették a Társulás 2001. évi tevékenységéről és a 2002. évi tevékenységéről szóló beszámolókat, valamint a 2002. évi költségvetéséről és a 2002. évi költségvetéséről szóló beszámolókat. A közgyűlésen a Társulás tagjai megvitették a Társulás 2001. évi tevékenységéről és a 2002. évi tevékenységéről szóló beszámolókat, valamint a 2002. évi költségvetéséről és a 2002. évi költségvetéséről szóló beszámolókat.

„A magyar önkormányzati rendszer továbbfejlesztése”

A MÖSZT tagjai az elmúlt évben a magyar önkormányzati rendszer továbbfejlesztéséről és a magyar önkormányzati rendszer továbbfejlesztéséről tartottak egy konferenciát. A konferencián a magyar önkormányzati rendszer továbbfejlesztéséről és a magyar önkormányzati rendszer továbbfejlesztéséről tartottak egy konferenciát. A konferencián a magyar önkormányzati rendszer továbbfejlesztéséről és a magyar önkormányzati rendszer továbbfejlesztéséről tartottak egy konferenciát.

vel kapcsolatban – a TÖOSZ szakmai állásfoglalására alapozva – a hét szövetség egységes állásfoglalást fogadott el. Ezt követően minden évben, 2009-ig sikerült az éves költségvetés tervezetével kapcsolatban a hét szövetség egységes álláspontját kialakítani.

A MÖOSZ kezdeményezésére 2003. február 19-én, Kecskeméten a hét önkormányzati szövetség vezetőinek részvételével egyeztető megbeszélésre került sor. A tanácskozáson a következő együttműködési lehetőségek körvonalazódtak:

✓ a) egy egységes, új önkormányzati érdekszövetség létrehozása, amelyben az egyes önkormányzati típusoknak megfelelően (község, város, területi szint) tagozatok működnek;

✓ b) egy egyesülési folyamat, melyben az egyes önkormányzati típusoknak megfelelő szövetségek egyesülnek, például: kisváros-megyei jogú város, község-falu, és az így létrejövő szervezetek működnek együtt egy laza „erőszervezet” alatt.

A kétféle városi szövetség között májusban létrejött a megállapodás, hogy 2004. január 1-jével, megalakítják a Magyar Városok Szövetségét (MVSZ). Az új városszövetségnek nem a városok lettek a tagjai, hanem az alapító két szövetség, így ezzel a megoldással gyakorlatilag nem csökkent a szövetségek száma. Az MVSZ megalakulása óta érdemi tevékenységet nem fejtett ki, és az alapítást szorgalmazó Toller László tragikus balesét követően a szervezett együttműködés elhalt.

Ugyancsak nem járt sikerrel a KÖSZ kezdeményezése a magyar kistélepülések egységes országos érdekszövetségének létrehozására, mivel a Magyar Faluszövetség nem kívánt egyesülni a Községi Önkormányzatok Szövetségével;

✓ c) a legnagyobb önkormányzati szövetség, a TÖOSZ magába olvasztja a többi szövetséget;

✓ d) megmarad a jelenlegi önálló szövetségi rendszer valamilyen laza együttműködési koordinációban.

A tanácskozás résztvevői megállapodtak a tárgyalások folytatásáról, a nemzetközi tevékenység új szervezeti keretei kialakításának, valamint a szakmai együttműködés feltételrendszerének szükségességéről. A tanácskozáson

részt vevő „ötök” elnökei állást foglaltak a Magyar Önkormányzati Szövetségek Társulásával kapcsolatban is, és kezdeményezték a MÖSZT jogutód nélküli megszüntetését, amelyre 2004. március 1-jén került sor.

Végül is maradt a d) változat, vagyis nem történt átfogó változás, bár 2007-től a közös nemzetközi tevékenység koordinálását a KÖÖESZ helyett a TÖOSZ látja el. Az e tekintetben folytatott együttműködés, ha nem is zavarlatlan, de megfelelő.

A kormány és az önkormányzatok közötti intézményesített együttműködés új formájának, a KÖEF-nek a léte jótékonyan hatott a hét szövetség kapcsolatára is. A szövetségek tevékenységének összehangolása érdekében a MÖSZ kezdeményezése alapján 2009. február 25-én a Pest megyei Megyeházán első ízben tartották együttes elnökségi ülésüket az országos önkormányzati szövetségek, és létrehozták az Önkormányzati Szövetségek Konzultatív Tanácsát. A tanács még kétszer, 2009. június 16-án és 2009. szeptember 30-án ülésezett, és fogadott el közös nyilatkozatokat, megfogalmazva az önkormányzati szféra elvárásait. A tavalyi önkormányzati napi megemlékezéssel záruló együttes ülést követően a szövetségek közötti együttműködés esetlegessé vált.

Legutóbb 2010. április 30-án, majd május 26-án találkozott a hét szövetség elnöke, de lapzártánkig még nem sikerült kialakítaniuk a szeptember 30-i, a 20 éves önkormányzati rendszerről szóló megemlékezéssel kapcsolatos közös álláspontot. Jelenleg a hét szövetség együttműködése ismét döcög, miközben új partnerként jelentkezett a nyolcadik szövetség, a Budapesti Kerületek Országos Önkormányzati Szövetsége. Ezen túl az új kormánnyal való tárgyalások sem indultak még meg. Úgy tűnik, húsz év elteltével érdemes az érdekképviselet ügyét is újragondolni.

Ahhoz, hogy az önkormányzati érdekek képviseletére hivatott szervezetek közössége valódi tárgyaló partnere legyen a kormánynak, mindenképpen meg kell erősíteni a szakértői bázisát az önkormányzati oldalnak. Az a mindennapok gyakorlatából jól látható, hogy a hét szövetség jelen állapotában nem képvisel átütő szakmai erőt. Annak nincs

is értelme, hogy valamennyi szövetség valamennyi szakmai kérdésben külön szakértőket foglalkoztasson. Az viszont elkerülhetetlen, hogy közösen álljon rendelkezésre olyan szakértői stáb, amelyik minden felmerülő, az önkormányzatok életét befolyásoló kérdésben képes gyorsan, szakszerűen és a gyakorlatra orientáltan választ adni. Ehhez viszont az kell, hogy a szövetségek osszák meg egymás között a munkát, vagyis pontosan lehesen tudni, hogy melyik szövetség melyik típusú ügyet gondolja.

Megfelelő munkamegosztás és annak megfelelő munka esetén hatékonyabbá válhatna a közös érdekképviselet. Ehhez természetesen a szövetségek vezetői között bizalomra van szükség, illetve a közös érdekből végzett munkáról folyamatosan tájékoztatni kell a többieket, valamint lehetőséget kell adni a munkába való bekapcsolódásra. Az egyes szakterületekért felelős szövetség egyben betöltené az adott érdekegyeztetési tanácsban is a képviselői, illetve szóvivői szerepet. Ehhez viszont szükség van az egyeztetési rendszer átfogó áttekintésére és a szerepek racionális újraosztására.

A teljes körű együttműködésre tett eddigi kísérletek többnyire kudarcra végződtek. Nyilvánvaló, hogy az eltérő súlyú és rendeltetésű részekből összerakni az új egészet, ami már más minőséget képvisel, nem könnyű feladat. Az együttműködésben kiemelkedően fontos a szövetségek elnökeinek szerepe, egyéni és politikai ambíciójuk, törekvéseik. Megfelelő előkészítés után elengedhetetlen az egyeztetési folyamat megkezdése, valamint a tudatos, közösen szervezett aprómunka folytatása.

Tekintettel a közelgő október 3-i önkormányzati választásokra, az elkövetkezendő néhány hónapban érdemi változásra már nem kerülhet sor, talán a választások utáni szövetségi tisztújításokat követően lehetőség nyílik az összefogás erősítésére.

Zongor Gábor

